

2 Gastronomide ücret artışı Tartışmalı toplu iş sözleşmesi

3 Daha fazla ücret, ev işlerinin ücretlendirilmesi Naciye Aktaş ile röportaj

4 On binlerce kadın «eşit haklar» için yürüdü 14 Haziran Kadın Grevi'nin yıldönümü

Nr. 4 | Haziran 2022 | türkçe

«Work» Gazetesinin eki olarak yayınlanır | Redaksiyon T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Mevsimlik işçi statüsü

Mevsimlik işçi statüsü 20 yıl önce kaldırıldı, bir daha asla

Mevsimlik işçi statüsünün kaldırılışının 20. yılı vesilesiyle parlamento önünde yapılan gösteride, insani ve onurlu bir yaşam için daha adil yasalar talep edildi.

20 yıl önce, emekçi düşmanı mevsimlik işçi statüsü kaldırıldı. Ancak göçmenlere yönelik ayrımcılık hala devam ediyor. Unia, Parlamento önünde yaptığı bir eylemle mevsimlik işçilerin sömürülmesini hatırlattı ve İsviçre pasaportu olmayan çalışanlar için güvenli oturma hakkı talep etti.

Hilmi Gashi

1931'den 2002'ye kadar İsviçre'de mevsimlik işçi statüsü uygulandı. En düşük ücretlerle tehlikeli ve fiziksel olarak zorlu işlerde çalışan işçiler için, güvencesiz oturma, ayrımcı bir kategori yaratıldı. Mevsimlik işçi statüsü, İsviçre'nin göçü işgücü piyasasının ihtiyaçlarına göre uyarlamasını mümkün kıldı. Her yıl mevsimlik işçilerin burada en fazla 9 ay çalışmasına izin verildi ve ardından 3 aylığına tekrar İsviçre'den ayrılmak zorunda kaldılar. Sezon işçileri, İsviçrenin şantiyelerinde, gastronomide, sanayide ve tarımda çalıştılar ve genellikle ailelerinden uzakta, kasabanın kenar mahallelerinde kışlalarda yaşadılar. Yıllarca İsviçre'de mevsimlik işçi olarak çalışan Antonio Ruberto, «İyi bir zaman değildi» diye hatırlıyor. Eşleri ve çocuklarını ülkelerinde bırakmak zorunda olanlar için yaşam dahada zordu. «İsviçre'de onları yanlarına almalarına izin verilmedi. Bu insanlık dışıydı.» Buna ek olarak, sürekli olarak belirsizlik içinde yaşıyorlardı: «Sezon bitiminden sonra İsviçre'de çalışmama izin verilip verilmeyeceğini bilmiyordum ve o sırada yaşadığım İtalya'daki postanede her

gün önümüzdeki sezon için vize gelip gelmediğini kontrol ediyordum».

Göç politikaları işçilere karşı ayrımcılık yapmaya devam ediyor

AB ile birlikte insanların serbest dolaşımını sağlayan birçok olumlu gelişmeye ve beraberindeki önlemlere rağmen, hala kötüye giden birçok şey var. Kotalar hâlâ üçüncü ülke diye adlandırılan ülkelerin vatandaşları için geçerli. Ve bu kotalar sadece, yüksek kalifiye pozisyonlar için veriliyor. Bunun sonucu olarak vasıfsız işçilerde yasadışı işçiler olarak çalışıyorlar. Ayrıca İsviçre'de kısa dönem oturma iznine sahip AB vatandaşları da zor durumda. Tüm göçmenler, kişisel ve finansal zorluk yaşadıkları durumda ikamet haklarını kaybedebiliyorlar. Mevsimlik işçi statüsünde bile bu yoktu: O zaman yerleşim izni alan herkes, 15 yıl sonra İsviçre'de nispeten güvenli bir şekilde kalıyordu. Bugün artık durum böyle değil. Parlamento bu durumu hızla kaldırmalıdır: 10 yıldan fazla kesintisiz ve yasal olarak İsviçre'de bulunan herkes, Ulusal Meclis Üyesi Samira Marti'nin bir parlamento girişimi tarafından da talep edildiği gibi, güven-

celi ikamet statüsüne sahip olmalıydılar. bit.ly/3zjs3mq

Daha fazla siyasi duyarlılık çağrısında bulunuldu

Unia, Federal Parlamento önünde yaptığı eylem ve dağıttı bildirimlerle, parlamenterlerin dikkatini, mevsimlik işçi statüsünün sona ermesinden 20 yıl sonrada hala yapılacak çok şeyin olduğuna dikkat çekti. İkamet durumlarına bakılmaksızın tüm insanların onuruna ve yaşam bütünlüğüne saygı gösterilmelidir. Özellikle, işçileri savunmasız hale getiren, sömürü ve sosyal baskı için kapı açan güvencesiz ikamet statüsüne mutlaka son verilmelidir. Aksi takdirde dolambaçlı yollarla mevsimlik işçi statüsündeki koşullar geri getirilmeye çalışılıyor. Parlamento önündeki etkinliğe katılan Antonio «Mevsimlik işçi olarak yaşadıklarım hoş değildi ve bu durumu hiç kimsenin yaşamamasını istemem» diyor.

Daha fazla siyasi duyarlılık çağrısında bulunuldu

Unia, Federal Parlamento önünde yaptığı eylem ve dağıttı bildirimlerle, parlamenterlerin dikkatini, mevsimlik işçi

statüsünün sona ermesinden 20 yıl sonrada hala yapılacak çok şeyin olduğuna dikkat çekti: İkamet durumlarına bakılmaksızın tüm insanların onuruna ve yaşam bütünlüğüne saygı gösterilmelidir. Özellikle, işçileri savunmasız hale getiren, sömürü ve sosyal baskı için kapı açan güvencesiz ikamet statüsüne mutlaka son verilmelidir. Aksi takdirde dolambaçlı yollarla mevsimlik işçi statüsündeki koşullar geri getirilmeye çalışılıyor. İş piyasasında ve toplumda göçmenler üzerinde baskı kuran ve dezavantajlı duruma düşüren bürokratik engellerin kaldırılması gerekir. İzinlerin hızlı ve adil prosedürle verilmesi gerekir. İkamet güvenliği ve yerleşme özgürlüğü yoluyla entegrasyonun teşvik edilmesi, ayrımcılık ve dezavantaj olmaksızın devlet desteğine erişimin sağlanması, herkes için aile birleşimi hakkı şart. Ayrıca, ücret ve sosyal dampa karşı koruma güçlendirilmelidir. Parlamento önündeki etkinliğe katılan Antonio «Mevsimlik işçi olarak yaşadıklarım hoş değildi ve bu durumu hiç kimsenin yaşamamasını istemem» diyor.

Unia Kararı: bit.ly/3MuD9rF

Başyazı

Eşitsizlikle mücadele

Kişilerin serbest dolaşımının yürülüğe girmesi, göçmen işçilerin Avrupa Birliği (AB) /EFTA ülkelerindeki yasal konumlarını iyileştirdi. AB ile yapılan ikili anlaşma sayesinde elde edilen göç politikasındaki bu önemli başarı, İsviçre tarafından da benimsendi. İnsanların serbest dolaşım ve beraberindeki önlemler İsviçre'deki AB göçmenlerinin haklarını önemli ölçüde güçlendirdi.

Ne yazık ki, üçüncü ülke olarak adlandırılan ülkelerin göçmenleri için durum böyle değil. Hem AB içinde hem de İsviçre'de iki göçmen kategorisi oluşturuldu; dolaşım özgürlüğünden yararlanan ve sadece kısıtlı koşullarda ve kısıtlı haklarla kabul edilen göçmenler. Ayrıca belirtmek gerekirken, İsviçre bu iki sınıf modelini 1990'da Federal Konsey'in yalnızca AB/EFTA bölgesinden işçi almaya karar verdiği zaman uygulamaya koydu.

Eski Yugoslavya ülkelerinden ve Türkiye'den gelenler arasında sadece son derece uzmanlaşmış mesleğe sahip olanlar, belirlenen kotalara göre kabul edildi. Bu ayrımcı politikanın sonucu olarak, birçok eski mevsimlik işçi başka yollarla İsviçre'de kalmak zorunda kaldı. O dönemin kağıtsızlarının bir çoğuda böyle oldu. Adil olmayan dış politika birçok adaletsizliğide yaratıyor. Kapsayıcı bir Avrupa için, her türlü eşitsiz muameleye karşı birlikte mücadele etmeliyiz. İnsan hakları bölünemez ve göçmenlerin haklarında insan haklarıdır. Daha yapacak çok şey var ve biz de devam edeceğiz!

Osman Osmani

Kısa haberler

Uber artık sosyal sigortalara ve çalışanlara yapılan ödemeleri garanti etmek zorunda

Unia sendikası Federal Mahkeme'nin kararını memnuniyetle karşıladı. Nihayet bu kararla Unia'nın yıllardır savundukları onaylandı: Uber şoförleri ve Uber Eats kuryeleri her türlü yükümlülükleri ile düzenli çalışanlardır ve gastronomide ki toplu iş sözleşmesine tabidirler. Unia artık Federasyondan ve kantonlardan acil, hızlı ve etkili tedbirler almasını bekliyor. Böylece Uber işçilere ve sosyal sigortalara ödemediği yüz milyonlarca frankı geriye dönük ödeyecektir. Uber'in Cenevre kantonundaki faaliyetlerinin yasaklanması durumunda, yetkililer Uber çalışanlarını korumak için önlemler almalıdır.

Ücretlerin korunması merkezi öneme sahip daha sıkı yaptırım gerekli

İsviçre, Avrupa'daki en yüksek ücretlere ve aynı zamanda en açık işgücü piyasalarından birine sahiptir. Bu nedenlerle İsviçre'deki çalışanların, özellikle etkili ücret korumasına ihtiyaçları var. Koruyucu önlemlere ilgili raporda, ücret korumasına olan ihtiyacı göstermektedir: Kontrollerin yapıldığı yerlerde ücret ihaller ortaya çıkıyor. Geçen yıl müfettişler, yaklaşık 140 000 maaşı kontrol etti. Ancak, koruyucu tedbirlerde hala büyük boşluklar var. Örneğin, çalışanların sadece yarısı toplu iş sözleşmesi ile korunmaktadır. Bazı kantonlar çok az kontrol yapıyorlar ve ücret dampa karşı çok toleranslılar. Ücret korumasındaki bu boşluklar acilen kapatılmalıdır.

Mayıs 2022 için Seco işsizlik rakamları

İsviçre'de işsiz sayısı Mayıs ayında daha da düştü. 2019 sonbaharından bu yana ilk kez, 100 000'den az insan iş aramak zorunda kaldı. Bu İsviçre'deki çalışanlar için olumlu bir gelişme. Aynı zamanda ekonomikdeki durumu gelilmeyide yansıtıyor. Ancak 60 ila 64 yaşındakiler şimdiye kadar bu olumlu gelişmeyi hissetmediler. Bu yaş grubunda işsizlik oranı çok yüksek. İşsizlik sayısı hala Corona krizi öncesine göre çok daha fazla. İsviçre Sendikalar Federasyonu'nun tepkisi: Bölgesel iş bulma kurumunda, yaşlı işsizlerin çalışma çabaları daha çok desteklenmelidir. Federasyon, yaşlı işsizlerin iş bulmasını desteklemek için 2019 da oluşturulan «teşvik programı» aracılığıyla yılda 60 milyon İsviçre Frank'ı maddi destek sağlıyor.

2023'te gastronomide asgari ücret artacak

Daha fazla iyileştirmeye ihtiyaç var

Gastronomi sektöründe asgari ücretler 2023'te artacak. Ücretler enflasyona dengelenecek ve ayrıca asgari ücret, ücret düzeyine bağlı olarak ayda 40 franka kadar artacak. Toplu iş sözleşmesinin (TİS) ortakları gastronomide ücretlerin enflasyona göre düzenlenmesi ve asgari ücretin 40 Frank'a kadar artması üzerinde anlaşılabilir.

Hilmi Gashi

Daha fazla iyileştirmeye ihtiyaç var
Müzakerelerin sonucu, Unia branş konferansında tartışıldı, farklı görüşler vardı. İlginç olan yalnızca diplomasız çalışanlar düzeyinde, ücretlerin enflasyona göre düzenlenmesine karar verildi. Kısıtlamalarla, belirsizliklerle ve ek iş yükleriyle geçen iki yıllık korona pandemisinden sonra bu karar sorun oluşturdu. Bu nedenle bu sonuç kaçırılmış bir fırsat. TİSi Unia delegelerinin sadece azınlığı tarafından onaylandı. Delegelerin çoğunluğu, var olan birçok sorunu çözmek için İşverenler Birliği'nden müzakerelerin yenilenmesini bekliyorlar.

TİS 2023'ün sonuna kadar uygulanacak

Mevcut olan toplu iş sözleşmesi müzakere ortaklarının isteğine göre 2023 yılı sonuna kadar uzatılacak. TİS nin genel bağlayıcılığın uzatılması için SECO'ya başvurulacak. Bağlayıcılığın kabul edilmesiyle branşdaki tüm çalışanlar TİS den yararlanmaya devam edecekler. Bu esnada, yeni TİS müzakere edilecek. Unia için müzakerelerde, «onurlu yaşamak istiyoruz!» manifesto-sundaki talepler belirleyici (bu manifesto

ile ilgili Horizonte'nin 3. sayısında 2022 de bilgilendirdik).

Manifesto ile ilgili buradan bilgi edinebilirsiniz: bit.ly/3MuIWxq

1 Ocak 2023'ten itibaren yeni asgari ücretler

Ücret derecesi	2022	2023
Çıraklık eğitimi olmayan çalışanlar	3477.-	Enflasyona göre maaş düzenlemesi
Çıraklık eğitimi almamış, Progresso sertifikasına sahip çalışanlar	3682.-	Enflasyona göre maaş düzenlemesi artı 10.-
Federal çalışanlar Mesleki Sertifikası veya benzeri olanlar	3793.-	Enflasyona göre maaş düzenlemesi artı 20.-
Federal çalışanlar Yeterlilik Sertifikası veya benzeri olanlar	4203.-	Enflasyona göre maaş düzenlemesi artı 40.-
Federal çalışanlar Yeterlilik ve Sürekli Eğitim Sertifikası olanlar	4304.-	Enflasyona göre maaş düzenlemesi artı 40.-
Mesleki yeterliliğe sahip olan çalışanlar	4920.-	Enflasyona göre maaş düzenlemesi artı 40.-
Stajyerler	2216.-	Enflasyona göre maaş düzenlemesi artı 20.-

Unia'da örgütlenen gastronomi emeçileri daha iyi ücret için verdikleri mücadelelerini sürdürüyorlar.

12 Mayıs: Hemşireler sokakta

Bakıcılar, hemşireler toplumumuz için çok önemli

12 Mayıs Uluslararası Hemşirelik Günü münasebetiyle çeşitli etkinlikler düzenlendi: İsviçrenin birçok şehrinde, sendika aktivistleri hemşirelerin, bakıcıların sorunlarına dikkat çekmek için etkinlikler düzenledi. Çünkü çalışma koşullarında iyileştirme olmadan, bakımın kalitesi garanti edilemez.

Enrico Borelli, hizmet sektörü müdürü

Katılımcılar, siyasi kuruluşlara ve işverenlere acil çağrıda bulundular: Her ay 300 hemşire mesleğini bırakıyor, hemşirelik ve bakım sektöründeki çalışma koşulları kabul edilebilir değil ve personel psikolojik ve fiziksel olarak dayanıklılıklarının sınırına geldi. Bu nedenle, geçen Kasım ayında halk tarafından kabul edilen «güçlü bakım girişimi» hızlı bir şekilde uygulanmalıdır. Aynı zamanda, Konfederasyon, kantonlar ve işverenler, çalışma koşullarını iyileştirmek ve bu akut personel eksikliğini ortadan kaldırmak için acil önlemler almalıdır.

Talepler hızlı ve eksiz hemen uygulanmalı

Çelişkili bir durum yaşıyoruz: Toplumumuzun işlerliği için bakım şarttır – çünkü hayatımızın herhangi bir döneminde hepimizin iyi

bakıma ihtiyacı olacaktır. Halk, bu durumu anladığı için girişimi açıkça kabul etti. Ancak yetkililer ve bazı siyasi partiler, girişimi hızlı ve eksiksiz bir şekilde uygulamak için hiçbir çaba göstermiyorlar. Zamana oynuyorlar ve sağlıkçıların seçmen tarafından desteklenen taleplerini ciddiye almıyorlar. Bundan bakıcılar, aileleri hastalar ve bakıma ihtiyaç duyanlar zarar görüyorlar.

Bu nedenle, mücadelemizi dört katına çıkarmak, kolektif dayanışmayı teşvik etmek, sendikamızı güçlendirmek ve hemşirelerin, bakıcıların, hastaların ve genel olarak halkın çıkarına hizmet eden gerçek toplumsal tartışmayı teşvik etmemiz şart. Mücadelemize devam ediyoruz.

Kadınların emekli yaşına saldırı

AHV 21 reformuna karşı mücadele başlatıldı

Kadınların emeklilik yaşını 65'e yükseltmek isteyen sağcı partilerin önerisine karşı çıkan sendikalar, sol partiler kadın organizasyonları geçen sene kısa bir sürede imza toplayarak referenduma gidilmesini sağladılar. AHV 21 reformuna karşı eylül ayında halk oylaması yapılacak.

Sarah Heinzmann

Kadınlar aynı iş için hala %20 daha az kazanıyor ve erkeklere göre daha fazla ücretsiz iş yapıyor, bazı alanlarda eşitlik politikası açısından kötüleşme tehdidi ile karşı karşıyalar. Parlamentonun kabul ettiği yeni AHV yasa tasarısı, biz kadınların emekliliğine yönelik bir saldırıdır. Kadınların emeklilik yaşı yükseltmek istenirken, kadınların ne maaşları nede emekli maaşları artırılabileceği. Unia'da eşit haklar sekreteri Aude Spang, «bir yıl daha az emekli maaşı almak ve aynı zamanda daha fazla çalışmak bir skandal» diyor.

Sahte eşitlik propağandası

Burjuva partileri, kadınların emeklilik yaşını 65'e yükselterek, erkek ve kadın emeklilik yaşında «eşitlik sağlamak» istediğini idda ediyor. Bu sahte bir propağanda, çünkü kadınlara yaşamın birçok alanında eşit haklar verilmeyen, kadınlar daha az ücret, daha az emekli maaşı alırken eşitlikten bahsetmek mümkün değildir. Ama

sözkonusu olan emekli yaşını yükseltmek olunca sağcı partiler eşitlikci kesiliyorlar. Kadınlar bugün yaklaşık üçte bir oranında daha az emekli maaşı alıyorlar ve bu nedenle yaşlılıkta yoksulluktan daha sık etkileniyorlar. Hayatın her alanından kadınlara eşit haklar verilmediği sürece, emeklilik yaşının yükseltilmesi daha fazla eşitsizlik yaratacaktır.

Hazırda referenduma karşı kampanya başlatıldı

AHV 21 reformuna karşı kampanya haziran ayında başlatıldı, 14 Haziran'da kadın eylemlerinde bu reformu karşı mücadele damgasını vurdu, yapılan konuşmalarda aktif mücadele yürütmenin önemi vurgulandı. Aude Spang, «sağcı kadınlar ve sağ partiler, kadın ve erkeğin 65 yaşına kadar çalışmasının eşitlik olduğunu idda ederek halkın onayını almak istiyorlar. Buna karşı sendikalar ve kadın organizasyonları yalnızca ayrıcalıklı sınıftan olanları değil, tüm emekçi kadınları harekete geçirmelidirler!» dedi.

Sendikalar, sol partiler ve kadın organizasyonları güçlerini birleştirdiler, AHV/AVS 21 reformuna karşı mücadeleyi başlattılar.

Sendikaların Avrupa perspektifleri

Avrupa Birliği (AB) konferansı: Avrupa Birliği Çerçeve Anlaşması'nın Mayıs 2021'de başarısız olmasının ardından, sendikalar daha sosyal bir Avrupa için birlikte çalışma ve Avrupa siyasetinde bir paradigma değişikliği yapma çağrısında bulundular. İsviçre, sosyal bir Avrupa'ya katkıda bulunmalı ve çalışanların ortak sosyal çıkarlarına dayalı olarak AB ile istikrarlı bir ilişki kurmalıdır. 11 Haziran'da yapılan Unia konferansında, bunun sendikal açıdan nasıl somutlaştırılabileceği tartışıldı.

Marilia Mendes

AB nereye gidiyor?

Neoliberal politikalar yıllardır AB'ye ege-men oldu. Unia'nın AB konferansında konuşan hukuk profesörü Sacha Garben, AB'nin son yıllarda değiştiğini ve daha fazla sosyal adalet yolunda ilerlediğini gösterdi dedi. Bağlayıcı olmamasına rağmen, Sosyal haklar sütunu ve 2021'de Porto'da düzenlenen Sosyal Zirve'de elde edilen sonuçlar bu ilerlemenin temelini oluşturuyor. Sosyal Zirve'de Avrupa'da yoksullukla mücadele ve AB vatandaşlarının eğitimlerini sağlayarak mesleki hareketliliklerini artırmalarını sağlayacak bir eylem planı kabul edildi.

Sendikalardan katkı

Dublin'deki Avrupa Entegrasyonu ve Endüstri İlişkileri Profesörü Roland Erne, çalışanların endişelerini en üst düzeyde nasıl dile getirilebileceğini göstermek için Avrupa Vatandaş Girişimi örneğini verdi. Son olarak, İsviçre Sendikalar Federasyonu'nun Lorenzo Repetti, sendikaların AB düzeyinde koordineli bir şekilde çalışarak AB asgari ücret girişimini nasıl toplu iş sözleşme müzakerelerini ve sendikaların güçlendirilmesini içerecek şekilde değiştirdiklerini gösterdi.

Bu İsviçre için ne anlama geliyor?

Öğleden sonraki panel tartışması tüm konuşmacılara birçok şeyin dinamik olduğunu ve sendikalar ile solcular birlikte çalışırlarsa Avrupa'yı sosyal ve ekolojik yönde daha iyi bir şekilde harekete geçirebileceğini açıkça gösterdi. Bölünmeler, etkili önlemler gibi bu zamana kadar elde edilen birçok başarıyı zayıflatmaktadır. Bununla birlikte çalışanlar ve AB ile ilişkiler açısından sonuçları ölümcül olacaktır.

Daha sonraki çalışma gruplarında konu derinleştirildi. Konferansa katılan göçmenlerden gelecekte yapılacak tartışmalara göç perspektifini dahil etmeleri bekleniyor. Bugün bu konuya çok az değinildi, bu da bir eksiklik olarak eleştirildi.

Sonuç olarak, daha fazla sosyal katılım fırsatı sunan bir Avrupa ile ilgili yürütülen bir tartışmaydı.

Röportaj Naciye Aktas

Evde molam yok, işyerinde dinleniyorum

Naciye Aktas 45 yaşında evli ve iki çocuk annesi. Cenevre'de bir hastanenin kur merkezinde çalışıyor. Naciye, 10 yaşında ailesiyle birlikte ikinci nesil mülteci bir çocuk olarak İsviçre'ye geldi. 11 yıl okula gitti ve 20 yaşında çok genç yaşta evlendi. Kocasını evlilik yoluyla İsviçre'ye geldi. Önce sosyal hizmetler fakültesinde okumak istedi ve sosyal alanda staj yaptı. Sonra 22 yaşında hamile kaldı ve ilk çocuğunu dünyaya getirdi. Doğumdan sonra eğitim ve çocuk bakımını birarada yürütmek zor olduğu için, hayalindeki eğitimden vazgeçmek zorunda kaldı. Aslında sosyal hizmet uzmanı olmak, İngilizce öğrenmek ve bunun için İngiltere'ye gitmek istiyordu.

Naciye hem anne olmak, hem eğitimini devam ettirmek senin için mümkün değil miydi?

Hayır! İlk başta çocuğumu kendim büyütme istedim ve bu nedenle ne çalışmak nede herhangi bir eğitim yapmak istedim. Ayrıca çocuk bakımından ve ev işlerinden tamamen yorulmuştum, kendimde eğitim yapacak gücü bulamadım. Oğlum 2 yaşındayken, kendimi çalışmaya hazır hissettim, özel bir klinikte resepsiyonda iş buldum. Ama küçük bir çocukla %100 çalışmak kolay değildi. Böylece iş penumumu %50'ye düşürdüm.

İşvereniniz buna nasıl tepki verdi?

Memnun olmadı. Beni en çok şaşırtan ise iş arkadaşlarımla anlaşsız davranması oldu. Mobbing gibi hoş olmayan şeyler yaşadım. Beni dışladılar, buluştuğlarında beni davet etmediler. İşverenin baskısı ve iş arkadaşımın dışlayıcı tavrı beni çok yordu. Hastalık iznine ayrıldım. Sonra kendime benim için neyin önemli olduğu sorusunu sordum. Sağlığım ve oğlum benim için daha önemliydi, bu yüzden işimden istifa ettim. Belli bir süre işsizlik parası alabildim ve sonra şimdiki işimi buldum.

İki çocuğun var, ikinci çocuğunda durum nasıldı?

Bir devlet kurumunda çalıştığım için durum daha iyiydi. Bana anne olarak daha anlayışlı davrandılar. Ancak ikinci çocuğumda başka zorluklar yaşadım. Sadece 1,5 ay gibi çok az doğum iznim vardı. Kızım küçükken işe gitmek zorunda kaldım. İyi ki annem kızıma bakabili. Aslında kızıma bakmak için daha fazla annelik iznimin olmasını isterdim. Fransa'daki gibi, anneler çocuklarına 3 yaşına kadar bakabiliyorlar, hemde maddi destek de alıyorlar.

14 Haziran'da kadınlar daha fazla ücret ve gerçek eşitlik için yeniden sokaklara çıkıyor. Hangi konular senin için önemli?

Benim için daha fazla ücret de önemli, ancak ücret şeffaflığı yok, bu yüzden kimin ne kadar kazandığını bilmiyorum. Annelerin daha fazla doğum iznine ihtiyacı var! Evde yaptığımız işlerde tanınmalı, daha fazla değer verilmeli ve ücretlendirilmelidir. Sabah 7'den akşam 21'e kadar çalışıyorum. Sabah 7'de kalkıyorum, yemek yapıyorum, temizlik yapıyorum ve her şeyi akşam için hazırlıyorum. Saat 15 den akşam 21'e kadar ücretli işimde çalışıyorum. Aslında ben işyerimde dinleniyorum, orada mola verebiliyorum, evde ise mola yapma imkanım yok.

Kadınlar arasındaki dayanışmanın çok önemli olduğunu düşünüyorum. Birbirimize destek olmalıyız, bir kadın zorluk yaşadığında yanında olmalıyız, ki sorunlarımıza birlikte çözüm bulalım. Bunun için sendikalarda, göçmen derneklerinde örgütlenmemiz önemlidir. Sorunlarımızı tek başımıza çözemeziz. Göçmen dernekleri ve sendikalarda kadın hakları, emekçilerin ve göçmenleri hakları konusunda birlikte mücadele etmelidir.

Emine Sariaslan

Sorular & cevaplar

Emeklilik öncesi işten çıkarılma: Tazminat alma hakkım var mı?

62 yaşındayım ve 20 yıldır aynı şirkette sekreter olarak çalışıyorum. Şirket şimdi beni işten çıkardı. Bu emeklilik fonumda büyük kayıpların olacağı anlamına geliyor. Bu nedenle ailem işten çıkarılmama karşı dava açmam gerektiğini söyledi. Şirketin bana tazminat ödemesi gerekiyor mu?

Marina Wyss: Hayır, zorunlu değil. İş feshinin kötüye kullanılması durumunda tazminat ödenmesi gerekir. Kanun, iş feshinin kötüye kullanılmasına neden olan bir takım sebepleri belirtiyor. Bu, örneğin işverenin çalışanın kişisel bir özelliği nedeniyle feshi bildirmesi durumunda geçerlidir. Bir çalışanın, emekli olmasına kısa bir süre kaldığı için iş sözleşmesinin fesh edilmesi

ve bu nedenle kişinin emeklilik fonunda önemli kaybının olması, tek başına feshin kötüye kullanılması için yeterli değildir. Mahkeme, tarafların menfaatleri arasında büyük bir uyumsuzluk olup olmadığını inceler. Örneğin; 44 yıldır aynı şirkette çalışan, emekliliğinden 14 ay önce uyarılmadan işten çıkartılan bir işçi, kararı mahkemeye taşıdı. Federal Yüksek Mahkeme 20 Aralık 2005 tarihinde bir dönüm noktası niteliğinde olan bir karar aldı ve işten çıkarmanın suistimal edildiğini onayladı. Federal Yüksek Mahkeme, şirketin özen yükümlülüğünü ihlal ettiğini savundu. Bu özen yükümlülüğü, özellikle uzun çalışma süresi nedeniyle artırılmıştır. Bu durumda, büyük bir çıkar uyumsuzluğu vardı. Şirketin, çalışanın kalan kısa sürede mali kayıp olmadan işini tamamlamasına izin vermesi gerekiyordu.

Emeklilik öncesi feshi durumunda herkesin Unia'dan bir değerlendirme almasını tavsiye ederim. Dikkat: Kısa süreler için geçerlidir!

(Work, 20.5.22)

Emeklilik öncesi iş feshi: Mesleki emekliliğe devam edilebilir mi?

62 yaşındayım ve emekliliğinden kısa bir süre önce bana çıkış verildi. Yaşımdan dolayı başka bir iş bulmam pek mümkün değil. Bir arkadaşım, iş feshinden sonra artık BVG sigortasının (mesleki emeklilik sigortası) olmadığını söyledi. Emekli maaşı yerine, biriktirilen sermayenin tamamı bir kerede kendisine ödendi. Emeklilik fonunda sigortalı kalmayı tercih ederim. Bu mümkün mü?

Marina Wyss: Evet. İş ilişkisinin sona ermesiyle birlikte, genellikle zorunlu sigorta kapsamına girmezsiniz. Ancak, 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren, yeni bir kanun hükmü yürürlüğe girdi. Bu kanuna göre 58 yaşını doldurmuş sigortalılar eskisi gibi emekli sandığı ile var olan sigortalıların devamını talep edebilirler. Ancak, ölüm ve maluliyet risklerinin yanı sıra idari masraflara yönelik katkı paylarını da kendinizin ödemesi gerekir. Sigortanın korunmasının 58 yaşından önce de devam ettirilmesi mümkün, eğer ilgili emeklilik fonu düzenlemeleri bunu mümkün kılıyorsa. Sigorta şirketinin önerdiği şartları dikkatlice incelemenizi tavsiye ederim.

(Work, 20.5.22)

Hastalık: Günlük ödeneklerin alınması AHV'de maaş olarak bildiril mi?

Hastalığımın dolaylı olarak uzun süre çalışmadım. O sırada şirketim, kendisini sürekli maaş ödemelerinden muaf tutan günlük hastalık ödeneği sigortası yaptırmıştı. Emeklilik yaşına geldiğimde, aldığım günlük hastalık ödeneği tutarının AHV'de ücret olarak beyan edilmediğini öğrendim. AHV'nin bu ödeneği benden kesmesi gerekir mi?

Federica Colella: Hayır. İş görememezlik durumunda, çalışanlar belirli bir süre için ücretlerini veya alternatif olarak günlük hastalık parasını alma hakkına sahiptirler. İş sözleşmesinde ne kararlaştırıldığına bağlı olarak. Bazı toplu iş sözleşmeleri ve standart iş sözleşmeleri, şirketleri günlük hastalık yardımı sigortası yaptırmakla yükümlü kılarlar. Sözleşmede herhangi bir hüküm öngörülmemişse, işveren iş görememezlik döneminde ücret ödemekle yükümlüdür. Ancak ücret ödemeye devam yükümlülüğünün süresi sınırlıdır. Öte yandan, şirketiniz günlük hastalık yardımı sigortası yaptırmışsa, ücret ödemeye devam etme yükümlülüğünden muaf. Ancak, günlük hastalık parası sigortası size, hastalık süresince maaş ödemeye devam etmek için yasal yükümlülük temelinde hak kazanacağınız yardımlara en azından eşdeğer olan günlük ödenekleri vermelidir. Bu denklik kesinlikle getirilir, eğer en az 720 gün boyunca maaşınızın yüzde 80'ini alırsanız ve şirketiniz ikramiyelerin yarısını öderse.

(Work, 3.6.22)

14 Haziran İsviçre Kadın Grev'i

On binlerce kadın «eşit haklar» için yürüdü

İsviçre Kadın grevinin yıldönümünde yaklaşık 50 bin kadın eşitlik taleplerini sokaklara taşıdı. Gün içinde çok farklı etkinlikler düzenlenirken, saat 18 de bölgelerde yürüyüşler başlatıldı. Yürüyüşe, pankartları, balonları, çocuk arabaları ve bisikletleriyle gelen kadınların gösterilerine kadınların emekli yaşını yükseltmek isteyen girişime karşı verilen mücadele damgasını vurdu. Eylül ayında yapılacak referandumla kadınların emeklilik yaşı 64 den, 65 e yükseltilmek isteniyor. On binlerce kadın, emekli yaşımız değil, emekli maaşımız arttırılsın dedi. Bu yıl yapılan gösteriler, 2023 yılında yapılacak olan kadın grevleri içinde bir hazırlık özelliği taşıyordu ve bu nedenle katılımın bu kadar çok olması beklenmiyordu. Bu coşkulu katılım, kadınların yürüyüşlerde sık sık attıkları «yeter artık, eşit haklar şimdi» sloganı nın hayata geçirmek için mücadeleye hazır olduklarını birkez daha gösterdi.

Emine Sariaslan

Kantonlarda yapılan gösterilerdeki konuşmalarda, kadınların ücretlerinin hâlâ erkeklere göre daha düşük olmasını ve buna bağlı olarak düşük emekli maaşı almalarını kınadılar. Kadınlar genellikle düşük ücretli işlerde yarı zamanlı çalışmaya zorlanıyorlar, örneğin bakımda, satışta, temizlikte ve lojistikte, ki bu meslekler toplum yaşamı açısından önemli, gerekli meslekler olarak kabul edilmesine rağmen. Ve kadınlar hala ev işlerinin ve aile işlerinin çoğunu ücretsiz olarak yapıyorlar ve emeklerine de değer verilmiyor

Bern, Ceneve ve Zürih te kadınlar yürüdü

Adil ücret ve adil emekli maaşı, modern cinsel ceza hukuku, bakım işinin tanınması için – kısacası her düzeyde eşitlik için düzenlenen Bern, Ceneve ve Zürih deki yürüyüşlerin yanı sıra, başka kantonlarda da değişik etkinlikler düzenlendi: Lozan'da kadın işçiler, karşılaştıkları eşitsizliği göstermek için kirli çamaşırlarını sergilediler. Solothurn'da müzikli feminist bir piknik yapıldı.

Bern'deki yürüyüşe, değişik meslek gruplarından, İsviçre kökenli, göçmen, farklı cinsel tercihleri olanlar katıldı. Bern'de ki gösteri parlamento önünde yapılan kadın grev korosunun müzik dinletisi ve danslarla başladı. Yürüyüş koordinasyon komitesi adına konuşan Daniela Karst «ücretler eşit olsaydı, emekli sandığında her yıl 825 milyon frank daha fazla olurdu. Bugün kadınların emeklilik yaşının 65'e çıkarılması konusunda tartışmayacağız, bunun yerine emekli maaşlarının ne kadar artması gerektiğini tartıştık, dedi.»

Julia Hagi, kadınların emeklilik yaşının 65 yaşına yükseltmek istenmesinin sadece bir başlangıç olduğuna dikkat çekti: sağcılar ve işverenler, herkes için 67 yaşında veya daha fazla emeklilik yaşı istiyorlar (İsviçre'de kadınlar 64, erkekler 65 yaşında emekli oluyor).

Göçmen kadınlarda çifte ayrımcılığa dikkat çekti

Yürüyüşlere aktif olarak katılan göçmen kadınlar da kendi sorunlarını dile getirdiler.

Polonya kökenli Olga Pisarek konuşmasında «ne yazık ki, biz göçmenler çoğu zaman mesleki niteliklerimize uymayan işleri kabul etmek zorunda kalıyoruz. Ve bu durum birçok sorunda beraberinde getiriyor. Göçmenler olarak cinsiyetimiz, kökenimiz, tenimizin rengi, dinimiz, dilimiz nedeniyle sürekli ayrımcılığa maruz kalıyoruz. Bu ayrımcılığı açıkça yaşıyoruz. Buna karşı burada olan ve olmayanlar hep birlikte mücadele etmeliyiz, ancak o zaman gerçek eşitlikten konuşabiliriz dedi.»

İrkçılığa karşı mücadele

Suriye kökenli Zahraa Allassadi, başörtüsü takmanın getirdiği zorluklara dikkat çekerek «benim gibi başörtüsü takan kadınlar sadece «başörtülüler» olarak adlandırılıyor, biz sadece bir bez parçasına indirgeniyoruz. İrkçılığa maruz kalıyoruz. Başörtünün arkasında duran kişinin yaşadıkları, sorunları, umutları görülüyor. Ben burada tüm müslüman kadınlar adına konuşuyorum, çünkü biz heterojen bir grubuz,. Ama şundan eminim ki hepimiz

14 Haziran'da yapılan konuşmalarda emeklilik yaşının yükseltilmesine karşı güçlü mücadele çağrısı yapıldı

ırkçılığa maruz kalıyoruz. İrkçılığa karşı mücadelede eşit haklar mücadelesinin bir parçası olmalıdır.» dedi.

Annelerin ücretsiz çalışmaya karşı kahve molası

Bazı bölgelerde gösteriler sabah 6'da bir kahve molası ile başladı. «Senin Annen Federal Komisyon» u tarafından yapılan etkinliklerde, anneler genellikle ücretli işlerine başlamadan önce her gün yaptıkları ücretsiz işi yapmak yerine, buluşarak birlikte kahve içtiler. Bu etkinlikler ile annelerin yaşadıkları zor koşullara dikkat çektiler. Anneler çoğunlukla ücretsiz olmak üzere haftada ortalama 70 saat çalışıyorlar. Kadınların ücretsiz çalışması yılda 244 milyar İsviçre Frangı tutarındadır.

Mültecilere eşit muamele

İsviçre'ye gelen ukraynalı mültecilere, «S» satışı verildi. Bununla İsviçre'de yaşabilecek, çalışabilecek ve okula gidebilecekler. Bern şehrinin göç ve ırkçılık uzman komisyonu eş başkanı Vithyaah Subramaniam yaptığı konuşmada «koruma arayan insanların daha kolay ve hızlı kabulünü» memnuniyetle karşılar, «S» koruma statüsüne sahip ukraynalıları geri gönderme yönelimini ve «bu politikanın zalim, ırkçı» içerikte taşıdığını belirterek eleştirdi. Çünkü «S» koruma statüsü sadece Ukrayna pasaportu olan kişilere veriliyor, savaşta yerinden edilmiş diğer tüm sığınmacılara değil.

2023 kadın grevine hazırlık

Kadın cinayetlerinin sayısı İsviçre'de de atıyor. Her yıl 20 000 aile içi şiddet vakası kaydediliyor. Ücret eşitsizliği artıyor; pandemi cinsiyet eşitsizliğini şiddetlendirdi. Federal Yüksek Mahkeme, boşanma durumunda mali açıdan ücretsiz çalışan ev kadınlarını bir kenara itiyor. Kadın kolektifi, vazgeçmeyeceğini bunlara karşı mücadelelerini devam ettireceğini, sendikalarla birlikte 14 Haziran 2023'te yeniden grev yapacaklarını, bunun içinde şimdiden hazırlanmaya başladıklarını belirtti.

Sendikaların, sol partilerinde içinde yer aldığı Kadın Grevi Kolektifleri son yıllardaki İsviçre'deki en büyük parlamento dışı muhalefeti oluşturdu ve yüz binlerce kişiyi harekete geçirdiler.

Bern'de biraraya gelen binlerce kadın, sorunlarının çözümü için yürüdü. Yürüyüşü izleyenler «birlikte yürüyün, dayanışın» çağrısı yaptı.